Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка
Природничо-географічний факультет

Кафедра загальної та регіональної географії

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан природничо-географічного факультету
_____ Л.П. Міронець
«29» _____серпня____ 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Географічні основи регіонознавства

галузь знань: А Освіта
спеціальність: А4 Середня освіта (Географія)
освітньо-професійна програма: Середня освіта (Географія. Біологія та здоров'я людини)
мова навчання: українська

Погоджено науково-методичною комісією
природничо-географічного факультету
«_29_» ____серпня____ 2025 р.

Голова _____
(Міронець Л.П., к.пед.н, доцент)

Суми – 2025

Розробник: Луценко Сергій Вікторович – доктор філософії, старший викладач кафедри загальної та регіональної географії

Робоча програма розглянута на засіданні кафедри загальної та регіональної географії

Протокол № 1 від ___28 серпня___ 2025 року.

Завідувач кафедри
загальної та регіональної географії 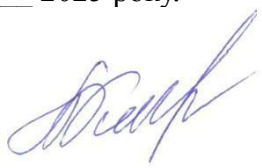 Корнус О. Г., к.г.н., доцент

1. Опис навчальної дисципліни

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Освітній ступінь</td><td colspan="2">Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>денна форма навчання</td><td>заочна форма навчання</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Кількість кредитів – 3</td><td rowspan="15">магістр</td><td colspan="2">Обов’язкова</td></tr>
<tr><td colspan="2">Рік підготовки:</td></tr>
<tr><td rowspan="13">Загальна кількість годин – 90</td><td>1-й</td><td>-</td></tr>
<tr><td colspan="2">Семестр</td></tr>
<tr><td>2-й</td><td>-</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лекції</td></tr>
<tr><td>12 год.</td><td>-</td></tr>
<tr><td colspan="2">Практичні, семінарські</td></tr>
<tr><td>16 год.</td><td>-</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лабораторні</td></tr>
<tr><td>-</td><td>-</td></tr>
<tr><td colspan="2">Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>60 год.</td><td>-</td></tr>
<tr><td colspan="2">Консультації:</td></tr>
<tr><td>2 год.</td><td>-</td></tr>
<tr><td colspan="2">Вид контролю: залік</td></tr>
</table>

2. Мета вивчення навчальної дисципліни:

Формування у магістрантів знань про основи регіонознавства як практичний інструмент розв’язання регіональних (територіальних) проблем у світі та в Україні, тенденції розвитку географічного (територіального і міжнародного) поділу праці та світових соціально-економічних процесів, сприяння формуванню у майбутніх фахівців з географії основних понять, категорій, законів і закономірностей територіальної організації суспільства.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі освіти повинні оволодіти наступними **програмними компетентностями**:

ІК. Здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в освітній галузі, що передбачає застосування теорій та методів освітніх наук у предметних галузях географії, біології та здоров'я людини, проведення наукового дослідження, готовність до інноваційної діяльності, що характеризується комплексністю та різноманітністю педагогічних умов організації навчального процесу в старшій ланці закладу загальної середньої освіти, фахової передвищої освіти.

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов’язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини, формування готовності обстоювати права й свободи українського народу.

ЗК 2. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, розуміння важливості розвитку мислення й пошанування істини, до застосування знань у практичних ситуаціях.

ЗК 5. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу нетерпимості до корупції, принципів академічної доброчесності у взаємодії учасників освітнього процесу та організації всіх видів навчальної, дослідницької діяльності.

ЗК 6. Здатність до здійснення науково-педагогічних досліджень, прогнозування та презентації їх результатів, до генерування нових ідей, виявлення та розв'язання проблем, ініціативності та підприємливості.

ЗК 7. Здатність грамотно використовувати державну мову у професійній, дослідницькій діяльності, чітко й аргументовано висловлювати свої думки, міркування, почуття; використовувати іноземну мову для одержання й оцінювання інформації в професійній, інноваційній діяльності.

ЗК 9. Здатність виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, багатоманітність і мультикультурність у суспільстві, усвідомлювати необхідність рівних можливостей для всіх учасників освітнього процесу; здатність до вираження національної культурної ідентичності, творчого самовираження

ПК 1. Мовно-комунікативна компетентність як здатність: забезпечувати здобуття учнями освіти державною мовою; формувати і розвивати мовно-комунікативні уміння та навички учнів в умовах реалізації концепції Нова українська школа, використовувати знання іноземної мови в професійній, інноваційній діяльності.

ПК 2. Предметна компетентність з географії як здатність використовувати систему теоретичних знань та практичних умінь з географії при вивченні Землі, окремих країн, регіонів, природних і суспільних територіальних комплексів; здатність використовувати поняття, концепції, парадигми, теорії географії, раціонального природокористування для комплексної характеристики географічних явищ і процесів на різних просторових рівнях (глобальному, регіональному, національному, локальному); здатність належно використовувати географічну термінологію, ефективно і вільно передавати географічні ідеї, принципи і теорії письмовими, усними та картографічними.

ПК 13. Оцінювально-аналітична компетентність як здатність: здійснювати моніторинг та оцінювання результатів навчання учнів на засадах компетентнісного підходу; аналізувати результати навчання; забезпечувати самооцінювання та взаємооцінювання результатів навчання учнів.

ПК. 15. Інноваційна компетентність як здатність: застосовувати наукові методи пізнання в освітньому процесі; використовувати інновації у професійній діяльності; застосовувані різноманітні підходи до розв'язання проблем у педагогічній діяльності.

Методи викладання, навчання: інтерактивні лекції, лекції з мультимедійним супроводом, практичні заняття, частково-пошуковий метод, проблемно-пошуковий, практичні методи навчання (вправи, практичні, графічні роботи), електронне навчання на платформі Moodle.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Умовою для вивчення дисципліни є оволодіння ОК 2.4. Вивчення дисципліни передбачає дотримання положень Кодексу академічної доброчесності СумДПУ імені А.С. Макаренка, затвердженого наказом № 420 від 30 вересня 2019 року.

4. Результати навчання за дисципліною

Програмні результати навчання		Очікувані результати навчання	
ПРЗ1	Знати та розуміти сутність освіти як соціокультурного феномену, шляхи інноваційного розвитку сучасної системи освіти України в умовах реформаційних перетворень; концептуальні основи шкільної освіти в галузі географії, біології та основ здоров'я, цілі і завдання навчання географії, біології та основ здоров'я в закладах загальної середньої освіти (на рівні старшої, профільної школи); наукові основи шкільних курсів географії, біології та основ здоров'я.	РН1	Виділяти основні передумови територіальної організації і комплексно-пропорційного розвитку регіонів, класифікувати суспільно-географічні підходи до дослідження регіонального розвитку. Наводити приклади.
ПРЗ2	Знати фундаментальні географічні теорії, закони, принципи географії, їхні регіональні та прикладні	РН2	Пояснювати концептуальні відмінності понять «район» і «регіон»; «регіоналізацію» як процес

	аспекти, актуальні питання розвитку інформаційно-цифрових технологій, раціональні прийоми розумових дій.		поділу території на регіони; демонструвати розуміння різноспрямованості та поліваріантності регіонального розвитку.
ПРЗ3	Знати методологію наукового пізнання та формування наукової, зокрема географічної картини світу; еволюційні та екологічні закони та принципи, методи та методики проведення науково-педагогічних досліджень.	РН3	Розуміти підходи до оцінювання потенціалу регіону, оцінювати потенціал, використовувати отримані знання в освітньому процесі з географії при вивченні регіонів України та світу. Використовувати методи наукових географічних досліджень.
ПРЗ10	Знати основи запобігання корупції, суспільної та академічної недоброчесності, правила використання об'єктів авторського права на рівні необхідному для формування нетерпимості до корупції та проявів недоброчесної поведінки як в академічній спільноті, так і подальшій педагогічній діяльності.		Неухильно дотримуватися Кодексу академічної доброчесності.
ПРУ2	Уміти демонструвати та застосовувати знання фундаментальних географічних теорій законів регіонального географічного розвитку, шкільного курсу географії (на рівні старшої, профільної школи) для формулювання та розв'язування завдань різних рівнів складності, зокрема типових, компетентнісних та завдань підвищеного рівня складності в умовах впровадження концепції Нова українська школа.		Презентувати особливості регіонів світу у вигляді аналітичних карт, таблиць, діаграм та регіональних профілів, обговорювати результати досліджень.
ПРУ10	Уміти виявляти та вирішувати проблеми в професійній діяльності, ефективно планувати, організовувати різні форми позакласної роботи з географії та біології, зокрема дослідницького характеру; застосовувати різноманітні підходи підготовки учнів до участі в олімпіадах, конкурсах з географії та біології, популяризувати їх як науки		Розробляти й управляти навчально-дослідницькими проєктами з регіонознавства, координувати роботу з регіональними базами даних, забезпечувати якість аналітичних і картографічних матеріалів.
ПРУ11	Уміти планувати та проводити науково-педагогічні дослідження, відшуковувати інформацію у різноманітних джерелах, аналізувати, критично оцінювати,		Розробляти й управляти навчально-дослідницькими проєктами з регіонознавства, координувати роботу з регіональними базами даних,

	систематизувати, узагальнювати; готувати доповіді, презентації, брати участь у дискусії.		забезпечувати якість аналітичних і картографічних матеріалів.
ПР03	Вміти спілкуватися з фахівцями та експертами різного рівня інших галузей знань, у тому числі в міжнародному контексті, в глобальному інформаційному середовищі.		Презентувати особливості регіонів світу у вигляді аналітичних карт, таблиць, діаграм та регіональних профілів, обговорювати результати досліджень з фахівцями різних галузей у національному та міжнародному контексті.
ПР04	Розробляти, керувати та управляти проектами в науках про Землю, оцінювати і забезпечувати якість робіт.		Розробляти й управляти навчально-дослідницькими проєктами з регіонознавства, координувати роботу з регіональними базами даних, забезпечувати якість аналітичних і картографічних матеріалів.
ПР06	Вміти здійснювати екологічну оцінку, аудит, ліцензування, сертифікацію використання природних ресурсів, прогнозувати розвиток екологічних, технологічних, економічних та соціальних наслідків на окремих об’єктах природокористування, а також забезпечення сталого розвитку.		Здійснювати оцінку природних ресурсів та соціально-економічного потенціалу регіонів, аналізувати їхню екологічну ситуацію, прогнозувати вплив господарської діяльності та визначати шляхи сталого розвитку.
ПР09	Розробляти та впроваджувати механізми територіального менеджменту, геопланування, здійснювати моніторинг регіонального розвитку, складати плани та програми.		Застосовувати регіонознавчі підходи у територіальному менеджменті та геопланування, виконувати моніторинг соціально-економічного та політичного розвитку регіонів, складати регіональні профілі та програми розвитку.
ПР13	Оцінювати еколого-економічний вплив на довкілля при впровадженні інженерних заходів та проектувати природоохоронні заходи.		Оцінювати еколого-економічні ризики в регіонах, аналізувати наслідки інженерних і господарських заходів для довкілля та пропонувати регіонально обґрунтовані природоохоронні заходи.

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача освіти
90-100	Глибоко і міцно засвоїв програмний матеріал з географічних основ регіонознавства; вичерпно, послідовно, грамотно і логічно його викладає. Прогнозує і передбачає подальший хід явища, описує можливі наслідки,

	результати, що випливають з наявних даних. На основі проблемної ситуації, виділяє проблему, конструює гіпотези і перевіряє їх. При цьому магістрант не має утруднень при відповідях на видозмінені завдання, вільно справляється із класифікаціями, типологіями та іншими видами застосування знань, показує знайомство з монографічною літературою, правильно обґрунтовує прийняті рішення, володіє різнобічними навичками і прийомами виконання практичних робіт, володіє в повному обсязі специфічним поняттєво-термінологічним апаратом навчальної дисципліни.
82-89	Твердо знає програмний матеріал, грамотно й по суті викладає його; не допускає суттєвих неточностей у відповідях на питання, правильно застосовує теоретичні положення при вирішенні практичних питань і задач, впевнено володіє необхідними навичками і прийомами їх виконання, коректно встановлює причинно-наслідкові зв'язки.
74-81	Знає програмний матеріал, грамотно й по суті викладає його, але допускає деякі неточності під час відповіді; правильно застосовує теоретичні положення при вирішенні практичних питань і задач, володіє необхідними навичками і прийомами їх виконання. Самостійно відтворює знання з елементами перетворення. Застосовує їх у видозміненій, але близькій до типової ситуації, однак потребує допомоги викладача. Дає свою власну інтерпретацію матеріалу (пояснення, короткий виклад). Уміє встановлювати причинно-наслідкові зв'язки.
64-73	Має знання лише основного матеріалу, але не засвоїв його окремих деталей, допускає неточності, недостатньо правильні формулювання, порушення послідовності у викладі програмного матеріалу і відчуває утруднення при виконанні практичних робіт.
60-63	Самостійно відтворює інформацію та застосовує її у типовій ситуації, але при цьому виявляє невпевненість у своїх діях. На основі фактів робить висновки, але за допомогою викладача, намагається зробити звіт про виконані дії.
35-59	Не знає більшої частини програмного матеріалу, допускає суттєві помилки; не володіє у достатньому обсязі поняттєво-термінологічним апаратом науки; невпевнено, із помилками виконує практичні завдання; не вміє наводити приклади із життя та встановлювати причинно-наслідкові зв'язки; відтворює інформацію лише на основі зовнішньої підказки.
1-34	Має лише загальне уявлення про географічні основи регіонознавства, знання програмного матеріалу носить фрагментарний характер, відповіді на запитання дає «так» чи «ні».

Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти (ДФН)

Поточний контроль								Разом	Сума
РОЗДІЛ 1					РОЗДІЛ 2				
Т1	Т2	Т3	Т4	Т5	Т6	Т7	Т8		
-	-	-	5	20	5	10	20	60	100
Контроль самостійної роботи									
5	5	5	-	-	20	5	-	40	

Т1, Т2 … Т8 – теми розділів.

Згідно Положення «Про порядок визнання результатів навчання у неформальній та/або інформальній освіті у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка», ухвалене рішенням вченої ради університету (протокол № 4 від 28.11.2022 р.), можливе зарахування результатів навчання з окремої теми/тем, розділу, індивідуального

завдання (контрольної роботи) чи дисципліни в цілому, здобутих за цими видами освіти. Обсяг зарахування в годинах/кредитах ECTS визначається згідно переліку компетентностей і результатів навчання, передбачених даною робочою програмою. Зарахування результатів навчання, здобутих у неформальній та/або інформальній освіті, здійснюється у відповідності до пунктів 3.6-3.9 названого Положення.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	ОцінкаECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	**A**	відмінно
82 – 89	**B**	добре
74 – 81	**C**	
64 – 73	**D**	задовільно
60 – 63	**E**	
35 – 59	**FX**	незадовільно з можливістю повторного складання
1 – 34	**F**	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. Засоби діагностики результатів навчання

Поточний та підсумковий контроль проводяться відповідно до вимог Положення «Про порядок оцінювання знань студентів у Європейській кредитно-трансферній системі (ЄКТС) організації освітнього процесу», затвердженого вченою Радою СумДПУ імені А.С.Макаренка (протокол №7 від 23.02.2015). Методами формативного оцінювання є: усне опитування та коментарі викладача за його результатами, обговорення та самокорекція виконаної роботи магістрантами, самооціювання. Сумативне оцінювання включає оцінки за виконання практичних робіт, письмове тестування за результатами вивчення тем (поточний контроль), контрольні роботи за результатами виконання самостійної роботи. Оцінювання знань здобувачів освіти охоплює усі теми, які передбачені робочою програмою навчальної дисципліни. Загальна оцінка з дисципліни складається з оцінок, які студент отримує за виконання практичних занять, поточних тестових контролів, контролю самостійної роботи – загалом 60 балів (для ЗФН – 40 балів) та оцінку за результатами самостійної роботи – 40 балів (для ЗФН – 60 балів).

7. Програма навчальної дисципліни

7.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ РЕГІОНОЗНАВСТВА ТА МЕТОДИ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ ТЕРИТОРІЇ

Тема 1. Предмет, методи і завдання регіонознавства як міжпредметної галузі знань

Регіонознавство як міжпредметна галузь знань і навчальна дисципліна. Об'єкт і предмет вивчення географічного регіонознавства. Місце і роль регіонознавства в системі наук. Цілі і завдання регіонознавства. Структурні підрозділи регіонознавства. Взаємозв'язок регіонознавства із регіональною економікою, регіоналістикою, країнознавством та суспільною географією.

Тема 2. Базові наукові поняття регіонознавства

Основні поняття регіонознавства. Поняття «простір», «територія» і «регіон». Ознаки та властивості простору. Властивості та функції території. Регіон як основний об'єкт

регіонознавства. Вітчизняне та європейське розуміння поняття «регіон». Види соціально-економічного простору: ареал, зона, район (регіон), а також полігон, осередок, місце, анклав, ексклав. Поняття «простір» і «територія». Ознаки, властивості та функції простору. Співвідношення понять «ареал», «зона», «район», «територія», «регіон».

Тема 3. Теоретичні та методологічні засади регіонознавства

Теорії та концепції регіонознавства. Економічні теорії: спеціалізації регіонів, розміщення, сучасні теорії (поляризованого розвитку, "центр-периферія", дифузії нововведень, циклічності регіонального розвитку, кластерів, знаннєвої економіки, нового регіоналізму, smart-спеціалізації). Географо-екологічні теорії та концепції (меж зростання, сталого розвитку). Демосоціальні теорії та концепції: систем розселення, опорного каркасу розселення, просторової поведінки людини. Геополітичні теорії, концепції та доктрини.

Тема 4. Чинники регіоналізації

Природно-географічні чинники. Зональність та азональність географічної оболонки. Етнічні чинники. Розвиток етносів. Етногенез. Демографічні передумови регіоналізації. Демографічні та геодемографічні процеси. Концепція демографічного переходу. Політичні та релігійні чинники регіоналізації. Геополітика та її вплив на регіоналізацію. Геополітичні регіональні конфлікти. Релігійна сфера та її вплив на процеси регіоналізації. Релігійні простори. Досвід регіоналізації України.

Тема 5. Методи економічного аналізу території (регіону)

Система методів економічного аналізу території (регіону). Регіональна діагностика. Методи оцінки асиметричності регіонального розвитку. Методичні підходи до аналізу структурних зрушень в економіці та в її окремих секторах. Особливості оцінки природно-ресурсного, демографічного, людського, економічного, фінансового потенціалів регіону. Комплексний аналіз території. SWOT і TOWS-аналізи як основа для оцінки потенціалу території та розробки стратегії її перспективного розвитку.

РОЗДІЛ 2. НАУКОВІ ЗАСАДИ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ. РЕГІОНАЛІЗАЦІЯ УКРАЇНИ ТА СВІТУ

Тема 6. Наукові основи регіональної політики

Світовий досвід становлення регіональної політики. Сутність, мета, цілі та завдання державної регіональної політики в Україні. Об'єкти та суб'єкти регіональної політики. Нормативно-законодавча база регіональної політики України. Напрямки, механізми та заходи реалізації регіональної політики. Державна стратегія регіонального розвитку України на період до 2027 року. Адміністративно-територіальний устрій і регіоналізація країни. Досвід регіоналізації України. Адміністративна децентралізація: цілі, завдання, проблеми реалізації в Україні.

Тема 7. Інструменти державної регіональної політики в Україні

Інструменти реалізації державної регіональної політики в Україні. Стратегії та плани розвитку й відновлення регіонів і територіальних громад. Державний фонд регіонального розвитку України як інструмент активізації розвитку регіонів. Smart-спеціалізація як європейська практика стимулювання розвитку регіонів. Агенції регіонального розвитку, їх цілі та завдання.

Тема 8. Типізації проблемних регіонів світу та України

Світова практика типізації регіонів. Типізація регіонів за різними ознаками. Економічно,-соціально- та екологічно проблемні регіони. Класифікація регіонів за рівнем сприйняття інновацій. Рівні розвитку регіонів. Регіони-лідери, відсталі, слаборозвинені та депресивні регіони. Стапромислові регіони та монофункціональні міста: визначення поняття, особливості розвитку. Типи депресивних територій, критерії їхнього виділення у різних країнах світу. Депресивні території України: різновиди, індикатори та методи визначення. Функціональні типи територій як об'єкти підвищеної державної уваги. Нові функціональні типи територій в Україні.

7.2. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.	Самост.р		Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.	Самост.р
Розділ 1. Теоретичні засади регіонознавства та методи економічного аналізу території												
Тема 1. Предмет, методи і завдання регіонознавства як міжпредметної галузі знань	6	1				5	10					
Тема 2. Базові наукові поняття регіонознавства	7	1			1	5	10					
Тема 3. Теоретичні та методологічні засади регіонознавства	13	2			1	10	11					
Тема 4. Чинники регіоналізації	8	1	2			5	10					
Тема 5. Методи економічного аналізу території	14	3	6			5	13					
Разом за розділом 1	**48**	**8**	**8**	**2**	**-**	**30**	**54**					
Розділ 2. Наукові засади регіональної політики. Регіоналізація України та світу												
Тема 6. Наукові основи регіональної політики	13	3	2			8	11					
Тема 7. Інструменти державної регіональної політики в Україні	12	2	2			8	12					
Тема 8. Типізація регіонів світу та України	17	3	6			8	13					
Разом за розділом 2	**42**	**8**	**10**			**24**	**36**					
Всього	**90**	**16**	**18**		**2**	**54**	**90**					

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Досвід і сучасні проблеми регіоналізації України	2	-
2.	Оцінка диспропорцій в розвитку регіонів України	2	-
3.	Аналіз структурних зрушень в економіці регіонів та їхня типізація та типом господарювання	2	-
4.	Аналіз передумов, зовнішніх і внутрішніх чинників розвитку	2	-

	регіонів		
5.	Оцінка ефективності державної регіональної політики в Україні	1	-
6.	Механізми реалізації державної регіональної політики	1	-
7.	Адміністративна децентралізація в Україні	2	-
8.	Депресивні території України: методи делімітації, шляхи активізації розвитку	2	-
9.	Старопромислові регіони як різновид проблемних територій України	2	-
10.	Функціональні типи територій України	2	-
	Разом	18	-

Теми лабораторних занять

Виконання лабораторних робіт даною робочою програмою не передбачено.

8. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Барановський М.О. Регіонознавство: практикум. Навчально-методичний посібник. Ніжин: Видавництво НДУ імені Миколи Гоголя, 2022. 84 с. https://ukrgeojournal.org.ua/sites/default/files/UGJ-1-2021-34-43.pdf
2. Географічні основи регіонознавства: методичні вказівки для виконання практичних завдань / укладачі Буц Ю.В., Сюткін С.І. Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2023. 34 с. https://repository.sspu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/06ada26b-8bd7-4e78-95e6-0fccd8b1b669/content
3. Чайковський Ю. В.,. Харитонов Р. Ф Міжнародні відносини та світова політика навч.- метод. посібник / Ю. В. Чайковський, Р. Ф. Харитонов. −. Одеса : 2022. − 43 с. http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/18155/%D0%9C%D1%96%D0%B6%D0%BD%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D1%96%20%D0%B2%D1%96%D0%B4%D0%BD%D0%BE%D1%81%D0%B8%D0%BD%D0%B8%20%D1%82%D0%B0%20%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BE%D0%B2%D0%B0%20%D0%BF%D0%BE%D0%BB%D1%96%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0_%D0%9D%D0%9C%D0%9F.pdf?sequence=6&isAllowed=y 33
4. Географічна наука та освіта: перспективи й інновації : зб. матеріалів ІВІ Міжнар. наук.-практ. конф., Переяслав, 19-20 жовт. 2023 р. / [редкол.: Коцур В. В., Руденко Л. Г., Маруняк Є. О. та ін.]. – Переяслав (Київ. обл.), 2023. – 246 с. https://igu.org.ua/sites/default/files/igu-files/mono/%D0%9C%D0%B0%D1%82%D0%B5%D1%80%D1%96%D0%B0%D0%BB%D0%B8%20%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BD%D1%86%D1%96%D1%97%20%D0%93%D0%B5%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B0%20%D0%BD%D0%B0%D1%83%D0%BA%D0%B0%20%D1%82%D0%B0%20%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B0%202023%20%281%29.pdf
5. Левицька О. О. Конкурентоспроможність ринку праці регіону та міграційна безпека: моделювання взаємозв'язків і політика забезпечення: монографія, електронне видання. Державна установа «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України», Львів, 2024. 392 с. (Сер. «Проблеми регіонального розвитку») http://ird.gov.ua/irdp/p20240006.pdf (повний текст)
6. Машіка Г.В., Пригара О.В. Регіонознавство. Методичні рекомендації до вивчення навчальної дисципліни для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 24 «Сфера обслуговування» спеціальності 242 «Туризм» за освітньо-професійною програмою «Туризм». Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2021. 36 с.
7. *Advances in Scalable and Intelligent Geospatial Analytics: Challenges and*

Applications — Surya S. Durbha, Jibonananda Sanyal, Lexie Yang, Sangita S. Chaudhari та ін. (Routledge, 2023).

8. *Geosites as attractions and the basis of geotourism post-war recovery and development of the region (on the example of the Dnieper Highlands of Kyiv Oblast)* — Darii A., Udovychenko V. (2024) URL: constructgeo.knu.ua

Додаткові:

1. Теоретико-методологічна концепція регіонального розвитку України: суспільно-географічний аспект / М.Д. Пістун, Я.Б. Олійник, К.В. Мезенцев, А.Л. Мельничук. К.: Фенікс, 2019. 66 с.
2. Руденко Л.Г., Лісовський С.А., Маруняк Є.О. Дилеми регіонального розвитку в Україні. Український географічний журнал. 2020. № 3. С. 36-45. https://ukrgeojournal.org.ua/sites/default/files/UGJ-3-2020_36-45.pdf
3. Барановський М.О., Смаль В.В., Барановська О.В. Старопромислові регіони України: проблеми та тренди сучасного розвитку (на прикладі Донецької та Луганської областей). Український географічний журнал. 2021. № 1. С. 34-43. https://ukrgeojournal.org.ua/sites/default/files/UGJ-1-2021-34-43.pdf
4. Територіальний розвиток та регіональна політика в Україні: наукова доповідь / Наук. ред. В.С. Кравців; наук. координатор І.З. Сторонянська. Львів: ДУ ІРД імені М.І. Долішнього, 2017. 120 с.
5. Кобилін П.О. Семінар з проблем регіонального розвитку: навчально-методичний посібник. Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2016. 73 с. http://soc-econom-region.univer.kharkov.ua/wp-content/uploads/2017/07/%D0%BC%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BA%D0%B0-%D0%9A%D0%BE%D0%B1%D0%B8%D0%BB%D1%96%D0%BD.pdf
6. Топчієв О.Г., Мальчикова Д.С., Яворська В.В. Регіоналістика: географічні основи регіонального розвитку і регіональної політики. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 372 с. http://elcat.pnpu.edu.ua/docs/%D0%A2%D0%BE%D0%BF%D1%87%D1%96%D1%94%D0%B2.pdf
7. Буц Ю.В., Барбашин В. В., Крайнюк О. В., Осіпова Ю. С., Павліченко П. В. Кластеризація регіонів України за рівнем смертельного та групового травматизму. Комунальне господарство міст. Серія: технічні науки та архітектура, 2020. Том 3, № 156 С. 158-164 https://khg.kname.edu.ua/index.php/khg/issue/view/125

Інформаційні ресурси

1. Дистанційний курс на платформі Moodle СумДПУ (д.ф.н.) https://dl.sspu.edu.ua/course/view.php?id=7381
2. Дистанційний курс на платформі Moodle СумДПУ (з.ф.н.) https://dl.sspu.edu.ua/user/view.php?id=5689
3. Віче: Журнал Верховної Ради України.
4. Державна служба статистики України.
5. Інститут регіональних досліджень НАН України
6. Міністерство економіки України.
7. Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури.
8. Національний інститут стратегічних досліджень.
9. Smart specialisation platform.

Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

1. Банк даних про населення України
2. Геопортал адміністративно-територіального устрою України. [Електронний ресурс]. Режим доступу : http://atu.minregion.gov.ua/ua/home
3. Мультимедійне обладнання (ноутбук, проектор).
4. Презентації за темами курсу.

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

1. Мультимедійне обладнання (ноутбук, проектор).
2. Підручники та навчальні посібники, зазначені у списку літератури, електронний каталог бібліотеки Сумського державного педагогічного університету, інституційний репозитраій eSSPUIR;
3. Презентації за темами курсу.